

اخبار فرهنگی

۱- همایش بزرگداشت استاد جلال‌الدین آشتیانی

دبیرستان و مرکز پیش‌دانشگاهی نمونه‌ی دولتی فرهنگ (منطقه‌ی ۲ آموزش و پرورش تهران)، در اردیبهشت ۱۳۸۴، همایشی برای بزرگداشت استاد سید جلال‌الدین آشتیانی برگزار کرد. در این مراسم، استادان: دکتر غلام‌حسین ابراهیمی دینانی، پروفیسور سیدحسین امین، دکتر یحیی یثربی و... سخنرانی کردند. در شماره‌ی ۱۳ و ۱۴ حافظ، مطالبی درباره‌ی این استاد آوردیم و اکنون زندگی‌نامه و کارنامه‌ی علمی او را براساس همایش یادشده به خوانندگان تقدیم می‌داریم:

۱- زندگی‌نامه‌ی استاد آشتیانی

سید جلال‌الدین آشتیانی در سال ۱۳۰۴ خورشیدی در شهر آشتیان (استان مرکزی) متولد شد. وی به شیوه‌ی قدما، شروع به تلمذ و تعلم یک دوره‌ی کامل حکمت و عرفان اسلامی نزد استادان بزرگ و سرشناس آن روزگار آیت‌الله سید ابوالحسن رفیعی قزوینی، علامه سید محمدحسین طباطبایی، استاد سید محمدکاظم عصار، میرزا مهدی آشتیانی، امام‌خمینی و... کرد. علامه آشتیانی پس از پایان تحصیلات خویش در قم و ادامه‌ی تحصیل در نجف و قزوین، به‌عنوان عضو هیأت علمی دانشگاه فردوسی ساکن مشهد مقدس شد و در این شهر، حوزه‌ی درسی بی‌نظیری ترتیب داد و بیش از چهل سال به تربیت و تعلیم طلاب و دانشجویان و فلسفه‌پژوهان پرداخت. هم‌چنین در این سال‌ها به تصحیح و شرح برخی متون فلسفی و عرفانی اشتغال داشت. چراغ عمر این حکیم متأله و فرزانه، در روز سوم فروردین‌ماه ۸۴ در مشهد (در هشتاد سالگی) خاموش گردید.

۲- کارنامه‌ی استاد آشتیانی

کارنامه‌ی علمی سید جلال‌الدین آشتیانی با نگاهی به چهار حوزه‌ی اصلی فعالیت وی قابل شناخت است.

۱-۲- تصحیح: یکی از یادگارهای جاویدان و قابل تحسین آشتیانی، بی‌تردید تصحیحات گرانمایه‌ی وی از کتب و رسالات حکمای اسلامی و ایرانی است. عشق و صف‌ناپذیر او همراه با احساس مسؤولیت او نسبت به حکمت و عرفان اسلامی، محرک وی برای گام‌نهادن در راهی انصافاً دشوار بود. تصحیح متون کار هر فلسفه‌پژوهی نیست، بلکه نیاز به علم و شناختی کافی، تبحر در فن، اجتهاد در آثار و البته صبر و حوصله دارد که این‌همه جز با شیدایی و دلباختگی حقیقی میسر نمی‌گردد. تصحیحات استاد آشتیانی، آثار فلسفی و عرفانی پُراهمیتی را به جامعه‌ی فرهنگ و اندیشه عرضه نمود و کتبی را در اختیار تشنگان معرفت قرار داد که تا قبل از آن به این گنجینه دسترسی نداشتند و یا کاری سخت بود. بارزترین نمونه‌ی این گوشه از فعالیت آشتیانی را در مجموعه‌ی چهارجلدی **منتخباتی از آثار حکمای ایران** می‌توان مشاهده کرد که گزیده‌ی آثار فلاسفه متأخر ایران به همراه پاورقی‌های سودمند است.

۲-۲- شرح: استاد آشتیانی به‌تکرار تأکید کرده است که میراث حکیمان و عارفان، رموز و پیچیدگی‌هایی دارد که جز با شرح نمی‌توان آن‌ها را ادراک کرد و یا به ساحت معنوی آن‌ها نزدیک شد. این تفکر - که عقیده‌ی قدمائی حکمت را به‌یاد می‌آورد - او را به تفکر و تفحص در کتب فلاسفه، بویژه حوزه‌ی فلسفه‌ی عرفانی (مباحث ملاصدرا و پیرامون حکمت متعالیه) و حوزه‌ی عرفان نظری یا تصوف فلسفی (مباحث محی‌الدین ابن عربی) و ترجمانی استوار از آن‌ها کشاند. حاصل این تعمق

حکیمانه، شرح‌های ارجمند و گره‌گشایی‌ست که بر روی کتاب‌های حکمی، از سوی وی تألیف و منتشر شده است. برای مثال، شرح **فصوص‌الحکم ابن عربی** آشتیانی، مرجعی‌ست که از نظر و استفاده‌ی هر پژوهشگر و طلبه‌ی در این وادی می‌گذرد. همین‌طور، شرح **فلسفه‌ی معاد جسمانی** ملاصدرا، شرح آثاری از حکمای مکتب اصفهان، **سیدحیدر آملی** و... به هر حال حق یک شارح متون قدیمی، از جهت بازنویسی و تفسیر سالم آن‌ها قابل انکار نیست و مرحوم آشتیانی این حق را به گردن جویندگان و دوستداران حکمت اسلامی درآورد.

۳-۲- تألیف: تألیفات انگشت‌شمار استاد آشتیانی وجه دیگری از کارنامه‌ی درخشان اوست که در ارتباط و همگرایی با دو حوزه‌ی پیشین آفریده شده است. کتاب‌های **هستی از نظر فلسفه و عرفان**، **شرح حال و آرای فلسفی ملاصدرا**، **نقدی بر تهافت الفلاسفه غزالی** از دسته‌ی تألیفات ارزشمند استاد است که به منزله‌ی ره‌آورد وی از سیر و سیاحت و حکمت و فلسفه و عرفان اسلامی می‌باشد.

۴-۲- تعلیم: علامه آشتیانی مؤسس حوزه‌ی متأخر حکمت و عرفان در مشهد مقدس است (البته این بدان معنی نیست که شاگردان ایشان تنها در مشهد هستند). در حوزه‌ی درس وی که قدمت آن به چهل سال می‌رسد، خیل عظیمی از دوستداران حکمت از حوزه و دانشگاه شرکت کرده‌اند که برخی از آن‌ها از خارج از کشور به این حلقه وارد شده‌اند، هم‌چون ویلیام چیتیک و کریستین بونو. وی در حوزه‌ی درس خود متونی از حکمت و عرفان اسلامی، خصوصاً از منابع ملاصدرا و ابن‌عربی را درس می‌داد. آشتیانی در بخش تعلیمی فعالیت‌های خود بیش از هر چیزی بر فهم اسرار و غایت علمی سخنان حکیمان تأکید داشته است.

۳- اندیشه‌های استاد آشتیانی

به‌طور خلاصه، آرا و اندیشه‌های سید جلال‌الدین آشتیانی را در موارد ذیل می‌توان یافت:

- ردّ شدید تفکیک (دیدگاهی که بین کاوش‌های عقلی و شریعت جدایی بنیادین قائل است) و اعتقاد به پیوند جوهری دین و فلسفه؛

- عرفان را روح حکمت و فلسفه‌ی اسلامی می‌دانست؛

- تلاشی تخصصی در جمع میان اندیشه‌های ملاصدرا و ابن‌عربی و به‌طور خلاصه طرح مکتبی عقلانی و اشراقی داشت؛

- فلسفه‌ی مورد علاقه و تأکید وی، فلسفه‌ی ست حاصل از تلفیق شهود و اندیشه و همچنین عرفان مقبول وی مبتنی بر عقل است؛

- تکیه و تأکید بر لزوم احیای سنت فلسفی و عرفانی اسلام؛

تأکید بر تلمذ به شیوه‌ی سنتی برای آموزش بهتر و کارآمدتر حکمت و فلسفه‌ی اسلامی؛

- توجه وافر به شرح و تحلیل انتقادی متون فلسفی و عرفانی برای رمزگشایی بیش‌تر و طرح معانی ناب و بکر؛

- تأکید بر «حکمت الهی» به‌عنوان یگانه مکتب و مرام فکری و فلسفی که انتقادی از عقل و معنویت و شرع است.

۲- جشن پنجاهمین سال انجمن ادبی کمال

انجمن ادبی کمال به مدیریت کمال زین‌الدین، اخیراً پنجاهمین سال تأسیس خود را در فرهنگسرای هنر (ارسباران) در تهران جشن گرفت. در این مراسم، انبوهی از استادان، شاعران، نویسندگان و رؤسای انجمن‌های ادبی شرکت داشتند و (به ترتیب حروف الفبا) دکترها: سیدحسن امین، حسین باهر، حسین بهزادی اندوهجردی، محسن فرشاد و مهدی ماحوزی و نیز رؤسای انجمن‌های ادبی (از جمله سرهنگ حمیدی شیرازی، محمدباقر صدرا، غلامحسین قرشی و سرهنگ وزیری) سخنرانی کردند.

هم‌چنین تعداد زیادی از شاعران معاصر به شعرخوانی پرداختند.

سه سال پیش، چهل سخنرانی که در طول سالیان در انجمن ادبی کمال توسط چهل استاد ارائه شده بود، با عنوان **چهل گفتار از چهل استاد** به ویراستاری سیدحسن امین به‌چاپ رسید. فهرست عناوین مقالات و نام سخنرانان عبارتند از:

لزوم بررسی ادبیات امروز ایران / دکتر محمد استعلامی؛ سنگ‌های آسمانی و برخورد آن‌ها با زمین: نگرانی‌های یک ایرانی مقیم امریکا برای آینده‌ی جهان / دکتر کاظم امیدوار؛ انطباق خدانشناسی جدید با قرآن / زنده‌یاد استاد سیدعلینقی امین؛ نقدی بر فهرست مقالات فارسی «ایرج افشار» / پروفیسور سیدحسن امین؛ ادبیات شنیداری و نقش تبلیغی آن / پروفیسور سیدحسن امین؛ نکته‌یی از تاریخ بیهقی / دکتر محمدابراهیم باستانی پاریزی؛ پایگاه شعر و ادب در اسلام و ایران / دکتر حسین باهر؛ خواجه‌ی کرمانی / دکتر حسین بهزادی اندوهجردی؛ نقش اندیشه در هویت انسان / دکتر محمد پارسا؛ شیفتگی سیف فرغانی به سعدی؛ محمدرضا تبریزی شیرازی؛ قلب در طب و ادب / دکتر توکل؛ روش ترکیبی (سنستیک) مولانا / علامه محمدتقی جعفری؛ نگاهی گذرا بر شعر غنایی / دکتر اسماعیل حاکمی؛ شعر جاودانی / دکتر مهدی حمیدی شیرازی؛ ده‌نامه‌نویسی / دکتر علی‌اکبر خان‌محمدی؛ بداهه‌نوازی / مهندس همایون خرم؛ تأثیر تمدن ایران در عرب و اسلام؛ زنده‌یاد استاد عباس خلیلی؛ پژوهشی در هنر و تعبیر سعدی و حافظ از آن / دکتر ابوتراب رازانی؛ آذربایجان، بخشی از ایران است / دکتر عنایت‌الله رضا؛ شعر در آثار بازمانده‌ی زبان فارسی باستان / دکتر جمال رضایی؛ یا مرده‌اند یا تأثیر گفتار را از دست داده‌اند / استاد زین‌العابدین رهنما؛ نظامی‌گنج‌های / دکتر برات زنجانی؛ ادیب‌الممالک فراهانی / استاد کمال زین‌الدین؛ بحثی درباره‌ی زیبایی / دکتر عیسی سپه‌پدی؛ کیفیت تحولات ادبی / دکتر ضیاءالدین سجادی؛ جلوه‌های شعر فارسی / دکتر شاه‌حسینی؛ غدیر خم / حسن صدر؛ ابوالحسن جلوه / سیدحسین طباطبایی اردستانی؛ آرتروز /

پروفیسور محمد فرجاد؛ متافیزیک استقرایی و مکاشفه‌ای / دکتر محسن فرشاد؛ درباره‌ی تشبیهات و استعارات حافظ / دکتر خسرو فرشیدورد؛ انجمن‌های ادبی / استاد غلامحسین قرشی؛ در پیرامون هنر / دکتر میرجلال‌الدین کزازی؛ جرم‌شناسی / دکتر مهدی کی‌نیا؛ قلمرو طنز / دکتر جواد مجابی؛ میرزا بدیع سری؛ شاعر نابینا / دکتر مدرسی؛ دکتر قاسم غنی در اندیشه و گفتار و کردار / استاد محمدعلی مولوی؛ احوال و آثار آیت‌الله سیدعلینقی امین / استاد احمد نیکوهمت؛ پیوند پیک‌خانه و پیکه / دکتر ضیاءالدین هاجری؛ خط، کتیبه و مجسمه / رکن‌الدین همایون فرخ.

۳- همایش ترنم وصل و تجلیل از مشاهیر سبزوار

موسی‌الرضا گلدانی، دبیر همایش ترنم وصل، در مقدمه‌ی نشریه‌ی این همایش نوشته است که:

«بر آن شدیم تا به بهانه‌ی این همایش، نگاهی هرچند گذرا بر مشاهیر و فرهیختگان دیار سربداران، سرزمین اندیشه و ادب، خاستگاه مردمی عالم‌دوست و عالم‌پرور داشته باشیم، و نیز به حکم: آب دریا را اگر نتوان کشید / هم به‌قدر تشنگی باید چشید، سعی بر آن داشتیم تا هرآن‌چه در حیطه‌ی نظر و نگاه اندک ما بود، به شرح این مختصر تقدیم داریم. ولی زمان فرصت آن را به ما نداد تا شرح حال همه‌ی بزرگوارانی را که در این سامان، رسالت انسانی و همت عالمانه‌ی خویش را در مقام ترویج علم و معرفت به‌جای آورده‌اند، به رشته‌ی تحریر درآورده و در این مجلد جای دهیم. لذا، باشد تا شمایان در گامی فراتر از آن‌چه به شرح این مجموعه تقدیم می‌گردد، کاستی‌ها را جبران و حق را به‌جای آورید.»

در این همایش که در دانشگاه تربیت معلم سبزوار برگزار شد و نیز در همایش دیگری در ۲۷ اردیبهشت ۱۳۸۴ (سالروز درگذشت زنده‌یاد آیت‌الله سیدعلینقی امین)، از شخصیت‌های فرهنگی فراوانی که در قرن سیزدهم و چهاردهم هجری از خطه‌ی بیهقی برخاسته‌اند، تجلیل به‌عمل آمد. هرچند معرفی بعضی خالی از تسامحی نیست،

نشسته از راست: غلامرضا کبیری؛ حسین شهسورانی؛ باستانی‌پاریزی؛ امین؛ سیروس مهدوی

سیاهه‌ی اینان عیناً از نشریه‌ی همایش ترم وصل، نقل می‌شود:

«حاج ملاحادی سبزواری (اسرار)؛ فیلسوف، عارف، شاعر و اصولی. دارای بیش از ۲۷ اثر. از جمله: شرح منظومه، شرح دعای جوشن کبیر، اسرارالحکم، دیوان اشعار. میرزا ابراهیم وثوق‌الحکمای سبزواری؛ عارف و حکیم. آثار: شرح دعای عدیله، شرح گلشن راز، شرح صحیفه‌ی سجاده‌ی و... ملاداود قاضی‌زاده‌ی صدخروی؛ آثار: شرح حماسه‌ی بدیعیه داودیه، تصحیح ابوالفتوح و...

ملاسماعیل دولت‌آبادی سبزواری؛ عارف و واعظ. آثار: کتاب‌الملائکه، کتاب‌الانسان، بدایع‌الاخیار، مجمع‌النورین. سیدحسن امین‌الشریعه؛ شاعر و نویسنده، آثار: اخلاق امینی، مصالح‌الصالحین، کشکول امینی و دیوان. میرزا محمدباقر شریعتمدار؛ فقیه. آثار: شهاب‌المبین، ضیاء‌الصر. حاج شیخ محمدعلی فاضل صدخروی؛ نویسنده. آثار: شرح دعای عرفه. میرزا فضل‌الله بدایع‌نگار؛ نویسنده و شاعر. آثار: بدایع‌الاشعار تاریخ مشهد. حاج میرزا محمدحسن بقراط‌التولیه؛ طبیب و ادیب. آثار: قوانین‌الصحه، علاج‌الامراض، ضیاء‌العین و... تجلی سبزواری؛ مؤرخ و نویسنده. آثار: ارمغان تجلی، نیاز تجلی، تجددنامه، تاریخ انقلاب خراسان، طالب‌نامه و... میرزا حسین علوی آزادمنجیری؛ عالم و سیاستمدار و نویسنده. آثار: فلسفه، تفسیر آیه‌ی نور، تفسیر آیه‌ی خلافت، حاشیه بر رسایل انصاری و...

شیخ محمدابراهیم اسراری؛ شاعر و عارف. آثار: شرح دعای کمیل، رساله در معانی و بیان، شرح دعای ابوحمزه، دیوان اشعار و... شیخ ولی‌الله اسراری؛ امام جماعت و نویسنده. آثار: یکتاپرستی، گنجینه‌ی اسرار، گنجینه‌ی صفات و... ابوالفیض مهدی حکیمی (ضیاء‌الحق)؛ شاعر. آثار: دیوان غزلیات. سید محمدمهدی علوی‌العریضی؛ نویسنده و محقق. دارای ۹ اثر. از جمله: خیرالتحف، نابغه‌العراق، تاریخ طوس و...

خدمات صحرائی، مبانی علمی و دستوری و زبان فارسی و... حسین مروچی؛ خطیب و نویسنده. بیش از ۳۰۰ خطبه در چهار زبان مختلف و دیوان اشعار و... قاسم غنی؛ حکیم و طبیب. دارای ۱۶ اثر، از جمله: تاریخ تصوف در ایران، تاریخ عصر حافظ، احوال و آثار ابن‌سینا، یادداشتهای غنی (در ۱۲ جلد) و... محمدتقی شریعتی؛ محقق و مفسر. بیش‌تر از ۱۳ اثر، از آن جمله: تفسیر نوین، فایده و لزوم دین، تأثیر هنرهای مسلمین، مبانی اقتصاد اسلامی و... علی شریعتی؛ دارای بالغ بر ۸۰ اثر، از جمله: تاریخ ادیان، ابودر، هبوط، کویر، مسؤولیت شیعه‌بودن و...

در ۲۷ اردیبهشت ۱۳۸۴ (سالگرد درگذشت استاد سیدعلینقی امین) نیز مراسم گسترده‌ی در جهت تجلیل از رجال علمی و مشاهیر ادبی سبزواری در آن شهر برگزار شد که سخنرانان اصلی آن آیت‌الله سیدمحمد امین (سرپرست حوزه‌ی علمیه‌ی مسجد خاتم‌الانبیاء تهرانپارس)، دکتر محمد علوی مقدم (استاد ادبیات دانشگاه فردوسی مشهد)، حجت‌الاسلام ابراهیمی (امام‌جمعه‌ی سبزواری)، محمد علی محمدی (رییس سابق آموزش و پرورش سبزواری و مدیر اجرایی حوزه‌ی علمیه‌ی شهرستان سبزواری) بودند.

میرزا حسین فقیه سبزواری؛ مجتهد و فقیه. آثار: هدایت‌الانام، تقریرات فقه و اصول، مناسک حج و... سیدعبدالله برهان؛ خطیب و شاعر. آثار: حقیقت‌الابداع، الکوکب‌الاسعد، دیوان اشعار. ضیاء‌الحق ناوی؛ طبیب و شاعر. آثار: ارمغان نوروز. محمدعلی حسام‌الشریعه؛ مؤرخ و شاعر. آثار: مرآة‌التواریخ، میزان‌العقاید، دیوان اشعار. محمد بن حبیب فریومدی؛ مفسر. آثار: الجدید فی تفسیر قرآن‌المجید، مهذب‌الاحکام و... شیخ‌الرئیس هاشم میرزا افسر؛ شاعر و سیاستمدار و رییس اولین انجمن ادبی ایران. آثار: دیوان اشعار. سید محمدباقر عربشاهی؛ شاعر. دارای هفت اثر، از جمله: الحکمت و الادب، سرمایه‌ی سخن، الدین و الادب و... سید علینقی امین؛ محقق و نویسنده. دارای ۱۹ اثر، از جمله: خداشناسی و اعتقادات، شرح دعای کمیل، جلوه‌ی حق، چشمه‌ی خورشید، تاریخ سبزواری و... سید عبدالاعلی موسوی سبزواری؛ مرجع تقلید. دارای ۱۵ اثر، از جمله: تهذیب‌الاحکام فی بیان‌الحلال و الحرام (در ۳۰ جلد). میر سیدعلی سپهر؛ شاعر و موسیقیدان. آثار: دیوان اشعار. پروفیسور احمد شفقائی؛ نویسنده و محقق. آثار: قوانین تیر، آیین‌نامه‌ی تیر،

۴ - در انجمن ادبی مازندران

روز هشتم اردیبهشت ۱۳۸۴، به دعوت استاد حسین شهسوارانی (قاضی اسبق دیوان عالی کشور و نویسنده‌ی توانا) همراه استاد دکتر محمدابراهیم باستانی‌پاریزی به مازندران رفتیم و در انجمن ادبی مازندران (به ریاست شاعر پیش‌کسوت آقای غلامرضا کبیری) شرکت کردیم. طی سه روز، به دیدار نویسندگان، پژوهشگران، ادیبان و شاعران شهرهای مختلف این استان رسیدیم که در فصل‌نامه‌ی «ابختر» (به مدیریت سیروس مهدوی) و هفته‌نامه‌ی «زرخبر» (به سردبیری علی صمدی) بازنتاب یافت. یکی از هم‌سفران ما، آقای شهرداد (رضا) فاضلی طی نامه‌ی بی‌به استاد حسین شهسوارانی این سفر را چنین توصیف کرده‌اند:

«سه روز ۸ و ۹ و ۱۰ اردیبهشت ۸۴، که در شهر زیبا و باصفای ساری و در میان اعضای محترم خاندان آن بزرگوار و نیز شرف حضور در جمع فرهیختگان و ادباء و شعرا و خدمتگزاران فرهنگ و ادب و هنر مازندران میهمان شما بودم، جزو بهترین ایام زندگی من بود و طعم بهره‌وری و بهره‌مندی از محضر خداوندان علم و ادب را چشیدم، که چه خطه و آب و خاک پُر بار و فاضل و عالم و ادیب و شاعر و هنرمندپرووری است «ساری»، مخصوصاً که با طعم و بوی اراک و چاشنی خاندان پُرافتخار شهسوارانی‌های اراک نیز مزوج و مخلوط شده باشد.

عرض سلام و ادب دارم به محضر کلیه‌ی اعضای فرهیخته‌ی «انجمن ادبی مازندران» که در دو مجلس در حضور پُرفیض آن بزرگواران مفتخر بودم و حظاً وافر بردم و بسیار تحت تأثیر قرار گرفتم. عرض سلام و تشکر به حضور همکار ادیب و ارجمند و بزرگوارم جناب آقای سیروس مهدوی که موجب افتخار جامعه‌ی سردفتران ایران می‌باشند. از کلیه‌ی مجموعه‌ی اعضای محترم انجمن ادبی و فرهنگی مازندران، مرکز مطالعات فرهنگی مازندران و اعضای خاندان معظم شهسوارانی صمیمانه دعوت می‌نمایم که افتخار میزبانی خود را در شهرستان خوانسار به من و همشهریان عنایت فرمایند.»

هم‌چنین، یکی از اعضای انجمن ادبی مازندران، آقای حجت‌الله حیدری سوادکوهی، یکی از پرسش و پاسخ‌های مطرح در نشست در آن انجمن ادبی را به نظم درآورده‌اند که اکنون آن را با هم می‌خوانیم:

... انجمن از شهر ساری بار بست رفت باغ شهسوارانی نشست در حضور میهمانانسی متین اوستادان: باستانی و امین کرد کار شعر خوانی را شروع با نشاط و شادمانی و خضوع بعد شعر و ساز و آواز حلال شد زمان نوبت طرح سؤال یک نفر از دوستان نازنین گفت من دارم سؤالی از امین؛ داده بودی در خلال یک اثر بین ملاحادی و حافظ نظر گفته بودی شعر حافظ برتر است علم ملاحادی از حافظ سر است این نظر باشد به زعمت معتبر یا که دادی بعد تغییر نظر...؟

گفت: امین البته در حین سخن این‌چنین دادم نظر آن روز من احتمالاً اشتباهی کرده‌ام عذر خواهم گر گناهی کرده‌ام لیک این ملای اهل سبزوار بود از دانش‌وران نامدار شاعری وارسته و شیرین‌سخن هم به مکتب شاخص و استاد فن مرد علم و منطق و فقه و کلام اوستادی نخبه در دانش تمام مرد بحث و فحص و تدریس و قلم مکتبش پُر از رجال محترم جز کتاب و شعر، آن مرد حکیم داشت شاگردان دانا و فهیم هر یکی استاد و صاحب‌نام شد در فضیلت شهره‌ی ایام شد از کتاب و دفتر و شعر و سخن مکتب و شاگرد و درس علم و فن می‌توان گفت این حکیم سبزوار داشت در دانش مقام و اعتبار جمله می‌گفتند این فرزانه‌مرد باشد اندر دانش ایام فرد

فضل او را دیگران کردند نقل مردمی فرزانه، اهل علم و عقل خواجه شاگردی به عهد خود نداشت بذری فضلی جز به دیوانش نکاشت آن‌چه می‌دانیم از احوال او از زبان اوست وز احوال او شعر حافظ رفت تا عرش برین بر جناب خواجه صدها آفرین خواجه را تنها همین دیوان بُود ارزش هر بیت آن صد کان بُود فضل ملای را خلائق گفته‌اند با نظرها با سلایق گفته‌اند فضل ملای نقل شد از این و آن هم ستودندش به دانش دیگران مرد شعر و حکمت و دین و خدا بود ملاحادی بی‌ادعا او نبالید از خود و آثار خود حکمت و ملایبی و اشعار خود زین جهت دادم من آن روز این نظر گر خطایی کردم از من گذر □

چون شنیدم این سخن‌ها از امین از دل و جان گفتم او را آفرین زه به این فرهنگ و اخلاص و ادب گر امین جز این کند باشد عجب دیده‌ام در خودشکستن‌ها، جمال این تواضع نازنین، یعنی کمال این میان آموختم درسی ثمین از جناب پروفیسور دکتر امین

۵ - انجمن خیریه‌ی شمال شرق تهران؛ (به‌قلم: دکتر کریم متحدان)

در ۱۳ اردیبهشت‌ماه ۱۳۸۴، در «انجمن خیریه‌ی شمال شرق تهران: پرورشگاه محمودیه»، جلسه‌ی هیأت‌مدیره با حضور آقایان دکتر لثالی، دکتر سعادت، مدیحی، تاج‌بخش، بلورچی و یوسفی تشکیل گردید.

پس از گزارش مسائل جاری، از رجال نیکوکاری مانند مرحومان استاد سیدعلینقی امین، جمال اخوی، حسن مخبر فرهمند، شمشیری و دیگر بزرگان و بزرگوارانی که از بنیان‌گذاران این انجمن خیریه و پرورشگاه بودند، قدردانی به‌عمل آمد.